

УДК 351.82:338.43

DOI [https://doi.org/10.32689/3083-774X-2026-2\(47\)-5](https://doi.org/10.32689/3083-774X-2026-2(47)-5)

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Дяченко Н. П.

STRATEGIC PRIORITIES AND INSTRUMENTS OF STATE REGULATION OF INNOVATIVE ACTIVITIES IN THE AGRICULTURAL SECTOR

Nataliia Diachenko

Анотація

Досліджено теоретико-практичні засади реалізації стратегічних пріоритетів державної аграрної політики України в умовах євроінтеграційних трансформацій та сучасних викликів. Обґрунтовано, що ефективне виконання державних пріоритетів опирається на комплексне застосування правових, адміністративних та економічних інструментів, які формують сприятливе інституційне середовище для активізації інноваційної діяльності. Проаналізовано систему кодифікованого та спеціалізованого законодавства України, що регламентує майнові права на об'єкти інтелектуальної власності, стимулює селекційну справу, племінне тваринництво та охорону прав на сорти рослин. Здійснено систематизацію адміністративних та економічних інструментів (зокрема фінансових та податкових інструментів), що забезпечують перехід від лінійної сировинної моделі агросектору до виробництва високотехнологічної продукції з високою доданою вартістю. Висвітлено напрями модернізації державної аграрної політики відповідно до Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року. Проаналізовано практичні досягнення України за 2024–2025 роки у сфері гармонізації стандартів із вимогами ЄС (офіційний двосторонній скринінг, діджиталізація через Державний аграрний реєстр, перехід на електронні фітосанітарні сертифікати, оновлення торговельного режиму). Виявлено ключові виклики «зеленого переходу» та адаптації до вимог Спільної аграрної політики ЄС. Запропоновано інституційні, економічні та організаційно-правові інструменти подолання гальмуючих чинників, включаючи реформування регуляторних органів, пільгове кредитування, грантову підтримку глибокої переробки та розробку Календаря прийняття підзаконних актів.

Ключові слова: державна аграрна політика, публічне управління, інноваційний розвиток, євроінтеграція, інституційне середовище, економічні інструменти, нормативно-правове регулювання, діджиталізація, Спільна аграрна політика ЄС.

Abstract

Examines the theoretical and practical foundations for implementing the strategic priorities of Ukraine's state agricultural policy amidst European integration transformations and contemporary challenges. It is substantiated that the effective implementation of state priorities relies on a comprehensive application of legal, administrative, and economic instruments, which collectively foster a favorable institutional environment for activating innovation activities. The system of codified and specialized legislation of Ukraine regulating intellectual property rights, encouraging plant breeding, livestock farming, and the protection of plant variety rights is thoroughly analyzed. Administrative and economic instruments—specifically financial and tax mechanisms—are systematized to demonstrate the dynamic transition of the agrarian sector from a linear raw-material export model toward high-tech production with high added value. The strategic priorities for modernizing state agricultural policy are highlighted in accordance with the Strategy for the Development of Agriculture and Rural Areas in Ukraine until 2030. The study details Ukraine's practical achievements during 2024–2025 in aligning standards with EU requirements, including bilateral screening, digitalization via the State Agrarian Register,

the complete transition to electronic phytosanitary certificates, and the implementation of updated trade regulations. Key challenges associated with the “green transition” and adaptation to the European Union’s Common Agricultural Policy (CAP) are identified. To overcome existing structural bottlenecks, the author proposes institutional, economic, and organizational-legal mechanisms, such as regulatory agency reforms, preferential lending programs, grant support for deep processing, and the development of a Legislative Alignment Plan.

Key words: *state agricultural policy, public administration, innovative development, European integration, institutional environment, economic instruments, legal regulation, digitalization, EU Common Agricultural Policy.*

1. Вступ. В умовах масштабних макроекономічних викликів, глобальної цифрової трансформації та необхідності повоєнного відновлення національної економіки інноваційний розвиток аграрного сектора України набуває статусу стратегічного імперативу забезпечення продовольчої та економічної безпеки держави. Системне розширення AgTech-технологій, екологічно орієнтованого виробництва та технологічного трансферу потребує комплексного державного супроводу та актуалізує необхідність переосмислення наявних та формування нових інституційно-орієнтованих інструментів публічного управління, здатних узгодити стратегічні пріоритети державної аграрної політики з реальними потребами суб’єктів господарювання та вимогами євроінтеграційного поступу України.

Питання формування інструментарію публічного управління інноваційним розвитком аграрного сектора економіки України перебувають у центрі уваги багатьох провідних українських науковців. Фундаментальний внесок у розробку концептуальних засад інституційного забезпечення та системного регулювання інноваційної діяльності аграрної сфери зробили ряд науковців, серед яких: Н. Вдовиченко з колегами [1] описали особливості формування інноваційної стратегії розвитком агропромислової сфери, В. Решетніков [2] дослідив механізми трансформації аграрного сектора України, як сфери публічного адміністрування в умовах європейської інтеграції, В. Іванова [3] охарактеризувала національну інноваційну систему як об’єкт законодавчого регулювання, О. Бут-Гусаїм [4] виокремив ключові чинники інноваційного розвитку бізнес-структур, С. Благун, М. Івасишин та І. Пониполяк [5] ідентифікували інноваційну складову потенціалу розвитку регіонів України. Водночас потребують удосконалення підходи формування державної інноваційної політики в аграрному секторі економіки України.

Метою дослідження є здійснення комплексного аналізу сучасних тенденцій державного регулювання інноваційної діяльності в аграрній сфері України та обґрунтування пріоритетних напрямів його вдосконалення в умовах сучасних трансформаційних і безпекових викликів.

На виконання мети сформульовано такі завдання:

- проаналізувати систему нормативно-правового забезпечення та інституційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в аграрному секторі України;
- систематизувати комплекс адміністративних та економічних (фінансових і податкових) інструментів стимулювання інноваційного розвитку агропромислового комплексу;
- обґрунтувати стратегічні напрями та організаційно-економічні інструменти вдосконалення державної аграрної політики в умовах євроінтеграції та безпекових викликів.

2. Матеріали і методи. Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових та спеціальних методів пізнання, взаємопов’язане застосування яких дало змогу забезпечити системність, об’єктивність та репрезентативність отриманих результатів, зокрема: системно-структурний аналіз застосовано для дослідження інституційного середовища та структуризації інструментів державного регулювання інноваційної діяльності в аграрній сфері як цілісної екосистеми, нормативно-догматичний (формально-юридичний) метод слугував основою для аналізу кодифікованого (Господарський, Податковий, Бюджетний, Земельний кодекси України) та спеціалізованого законодавства у сфері охорони прав на сорти рослин, плеїнної справи та насінництва, метод систематизації та класифікації – при інструментів забезпечення інноваційного розвитку, компаративний (порівняльний) аналіз застосовано для оцінки відповідності вітчизняного регуляторного поля вимогам Спільної аграрної політики ЄС (CAP) та визначення динаміки досягнень України впродовж 2024–2025 років, абстрактно-логічний метод та метод наукового узагальнення використано при формулюванні висновків, ідентифікації ключових викликів «зеленого переходу» та обґрунтуванні механізмів вдосконалення державної аграрної політики (інституційних, економічних та організаційно-правових).

Інформаційно-джерельну базу дослідження становлять:

- законодавчі та нормативно-правові акти України, що регламентують господарські, фінан-

сові, земельні та інноваційні відносини в аграрному секторі України;

– офіційні стратегічні документи, зокрема Стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року;

– звітні та аналітичні матеріали Європейської Комісії щодо результатів двостороннього скринінгу українського законодавства (вересень 2025 р.);

– праці вітчизняних і зарубіжних науковців у галузі публічного управління, аграрної економіки та правового забезпечення інноваційної діяльності.

3. Результати та обговорення

3.1. Інструменти регулювання інноваційного розвитку аграрного сектору економіки України

Реалізація стратегічних пріоритетів державної аграрної політики опирається на комплексне застосування правових, адміністративних та економічних інструментів, які у своїй сукупності створюють сприятливе інституційне середовище для активізації інноваційної діяльності в аграрній сфері.

Правове поле інноваційної діяльності формується на основі кодифікованого законодавства України. Зокрема, Господарський кодекс України [6] регламентує засади господарювання, використання об'єктів інтелектуальної власності, майнові права наукових установ і договірні відносини з трансферу технологій. Податковий кодекс України [7] визначає фінансово-стимулюючі важелі (податкові пільги, амортизацію нематеріальних активів, спецрежими для стартапів). Бюджетний кодекс України [8] забезпечує фінансове підґрунтя державної політики через цільові програми та пряме асигнування НДДКР, а Земельний кодекс України [9] закріплює земельно-правові передумови впровадження новітніх агротехнологій. Систему кодексів доповнює масив спеціалізованого законодавства України, зокрема Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» від 21.04.1993 № 3116-XII [10] гарантує виключні майнові права на нові сорти рослин, стимулюючи приватні інвестиції в селекцію, трансфер селекційних досягнень та механізми роялті, Закон України «Про племінну справу у тваринництві» від 15.12.1993 № 3691 XII [11] визначає інституційні засади селекційно-племінної роботи, біобезпеки, покращення генетичного потенціалу та збереження племінних ресурсів, Закон України «Про насіння і садивний матеріал» від 26.12.2002 № 411-IV [12] регламентує введення в обіг сертифікованого насіннєвого матеріалу через Дер-

жавний реєстр сортів, гарантуючи якість та правову охорону інновацій у рослинництві.

Адміністративні та економічні інструменти забезпечення інноваційного розвитку включають комплекс заходів, які допомагають створити сприятливе середовище для генерації, поширення та впровадження інновацій.

Основними адміністративними інструментами є:

– державна підтримка та фінансування, які реалізуються шляхом грантів та субсидій (надання фінансової допомоги інноваційним проєктам на безповоротній основі), пільгове оподаткування (зниження податкового навантаження для підприємств, що займаються науково-дослідною діяльністю та впроваджують новітні технології), державні закупівлі (використання державного замовлення для стимулювання інновацій, наприклад, через закупівлю інноваційної продукції); законодавче та нормативне регулювання, яке здійснюється шляхом розробки та впровадження законодавства, яке захищає інтелектуальну власність (патенти, авторські права), спрощує процедури реєстрації інноваційних компаній та проєктів, оновлення стандартів для стимулювання використання новітніх технологій та забезпечення їхньої конкурентоспроможності;

– інфраструктурне забезпечення, зокрема створення технопарків та інкубаторів – спеціальних територій та центрів, які надають інноваційним компаніям приміщення, обладнання, менторську підтримку та доступ до фінансових ресурсів; підтримка роботи державних і приватних наукових установ, які генерують нові знання та технології.

– кадрове забезпечення (освіта та підготовка фахівців), що обумовлює розробку навчальних програм, які відповідають потребам інноваційної економіки, та стимулювання наукової та інженерної діяльності, зокрема й шляхом запровадження грантів та премій для молодих науковців, підтримка міжнародної співпраці;

– інформаційно-аналітична підтримка, зокрема шляхом створення інформаційних платформ, які сприятимуть забезпеченню доступу до даних про ринок, технологічні тенденції, грантові програми та потенційних партнерів;

– аналітичні дослідження – проведення досліджень для оцінки ефективності інноваційної політики та виявлення нових можливостей для розвитку. Ці механізми працюють у взаємодії, створюючи цілісну систему, яка не лише сприяє появі інновацій, але й забезпечує їхнє ефективне впровадження у виробництво та суспільне життя.

Інструменти інновацій в аграрному секторі України, як комплексна, багатовимірну систему, що постійно розвивається під впливом технологічних, організаційних та інституційних чинників, динамічно еволюціонують від простого імпорту зарубіжних інновацій, техніки та технологій до створення власного інноваційного потенціалу, орієнтованого на виробництво високотехнологічних продуктів з високою доданою вартістю.

Серед напрямів упровадження адміністративних інструментів забезпечення інноваційного розвитку в аграрному секторі України базовими, безумовно, є технологічні, біологічні, екологічні, організаційно-управлінські інновації (табл. 1):

Економічні інструменти стимулювання інновацій можна розділити на кілька груп, базовими серед основних груп економічних інструментів забезпечення інноваційного розвитку є фінансові інструменти (табл. 2), які безпосередньо пов'язані з наданням фінансових ресурсів для інноваційної діяльності:

Ефективне використання грантів та субсидій дозволяє підприємствам знижувати фінансові ризики, пов'язані з інноваційною діяльністю, тоді як програми венчурного фінансування сприя-

ють залученню додаткового капіталу для впровадження високоризикових технологій.

Серед економічних інструментів забезпечення інноваційного розвитку варто виокремити податкові (табл. 3) – інструменти, що використовують податкову систему для стимулювання інновацій.

Інструменти інноваційного розвитку аграрного сектору України перебувають у стані динамічної трансформації, відходячи від застарілої, лінійної моделі, орієнтованої на сировинний експорт. Цей процес формується як складна, багатостороння екосистема, де ключову роль відіграють лідерство приватного сектору, стратегічні державні ініціативи та міжнародна фінансова підтримка.

3.2. Механізми удосконалення державної аграрної політики в Україні

Модернізація державної аграрної політики України в аграрному секторі на сучасному етапі спрямована на перехід від моделі «сировинного придатка» до ролі глобального постачальника екологічної продукції з високою доданою вартістю.

Ключові напрями модернізації передбачені Стратегією розвитку сільського госпо-

Таблиця 1

Види інновацій в аграрному секторі України

Вид	Особливості впровадження
Технологічні інновації	Застосування сучасного обладнання та технологій, таких як точне землеробство з використанням GPS-навігації, безпілотних літальних апаратів – дронів, сенсорів для моніторингу ґрунту та врожаю
Біологічні інновації	Розробка та впровадження нових сортів рослин і порід тварин, стійких до хвороб та кліматичних змін. Використання біопрепаратів для захисту рослин
Організаційно-управлінські інновації	Упровадження нових моделей управління, цифрових платформ для логістики, а також електронної комерції для збуту продукції.
Екологічні інновації	Застосування технологій, що зменшують негативний вплив на довкілля, наприклад, систем зрошення з мінімальним споживанням води чи використання відновлюваних джерел енергії.

Джерело: систематизовано автором

Таблиця 2

Фінансові інструменти забезпечення інноваційного розвитку

Інструменти	Особливості
Державне фінансування	Бюджетні кошти, які виділяються на цільові інноваційні програми, гранти на НДДКР, а також субсидії.
Банківське кредитування	Надання спеціальних пільгових кредитів для інноваційних проєктів з низькими відсотковими ставками або пільговими умовами погашення.
Венчурне фінансування	Інвестування в ризикові, але потенційно високоприбуткові стартапи шляхом фінансування від венчурних фондів та бізнес-ангелів, які надають капітал в обмін на частку в компанії.
Краудфандинг	Збір коштів на інноваційний проєкт від великої кількості людей через спеціалізовані онлайн-платформи.
Власні кошти підприємств	Використання прибутку компанії для реінвестування в інновації.

Джерело: систематизовано автором

дарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року, затвердженою у листопаді 2024 року [13]:

- євроінтеграція та гармонізація стандартів;
- диверсифікація ринків та логістична стійкість;
- перехід до економіки доданої вартості (глибока переробка);
- екологізація та кліматична адаптація.

Реалізація цих напрямів передбачає послідовне подолання експортно-сировинної орієнтації вітчизняного агропромислового комплексу шляхом стимулювання суб'єктів господарювання до створення продукції з високою часткою доданої вартості, що досягається за рахунок інтенсифікації глибокої переробки сільськогосподарської сировини. У цьому контексті гармонізація вітчизняного регуляторного поля з нормативно-правовим масивом Європейського Союзу виступає не лише формальною передумою

мовою успішного вступу до ЄС, але й дієвим інструментом підвищення конкурентоспроможності українських агровиробників на глобальних ринках.

Кожен з цих напрямів має пріоритети модернізації (табл. 4):

Серед базових досягнень України впродовж 2024-2025 років варто відмітити офіційний скринінг (вересень 2025 р., м. Брюссель), діджиталізацію, відмову від цифрових сертифікатів та новий торговельний режим (табл. 5).

Водночас адаптація до європейських стандартів виявила низку викликів, серед яких:

- висока вартість «зеленого переходу», оскільки за оцінками експертів, впровадження лише екологічних стандартів ЄС коштуватиме українському агросектору близько 2,5 млрд євро на рік (70–150 євро додаткових витрат на 1 га);
- Україна має відмовитися від понад 100 активних речовин у засобах захисту рослин

Таблиця 3

Податкові інструменти забезпечення інноваційного розвитку

Інструменти	Особливості
Прискорення амортизації	Можливість швидше списувати вартість нового обладнання, що використовується для інноваційних розробок.
Податкові кредити	Зменшення суми податку, що підлягає сплаті, на суму витрат, понесених на інновації.
Податкові пільги	Зменшення ставки податку на прибуток для підприємств, які займаються НДДКР, або повне звільнення від оподаткування частини прибутку, спрямованого на інноваційну діяльність.

Джерело: систематизовано автором

Таблиця 4

Стратегічні напрями публічного адміністрування аграрного сектору в умовах євроінтеграції

Напрямок	Основна мета	Ключовий інструмент
ЄС-інтеграція	Членство в єдиному ринку	Адаптація стандартів безпечності
Логістика	Стабільність експорту	Модернізація пунктів пропуску та залізничі
Екологія	Відповідність Green Deal	Субсидії за екологічні практики
Економіка	Зростання ВВП	Стимулювання глибокої переробки

Джерело: розроблено автором

Таблиця 5

Досягнення щодо модернізації аграрного сектору України впродовж 2024-2025 років

Заходи	Базові характеристики
Офіційний скринінг	У вересні 2025 року в Брюсселі завершився двосторонній скринінг законодавства за ключовими главами: 11 (Сільське господарство), 12 (Продовольча безпека, ветеринарія та фітосанітарія) та 13 (Рибальство).
Діджиталізація (англ. digitalization)	Державний аграрний реєстр (став обов'язковим інструментом для отримання будь-якої державної допомоги з 2025 року. Це база для майбутнього впровадження Інтегрованої системи адміністрування та контролю (англ. Integrated Administration and Control System, IACS) через яку в ЄС виплачуються субсидії.
Відмова від паперових сертифікатів	З 1 листопада 2025 року Україна повністю перейшла на електронні фітосанітарні сертифікати для експорту в ЄС, що мінімізує корупцію та пришвидшує логістику.
Новий торговельний режим	29 жовтня 2025 року набула чинності оновлена торговельна угода, яка закріпила стабільні безмитні умови (замість тимчасових автономних преференцій), але з механізмом «захисних заходів» (англ. Cyber Measures).

Джерело: узагальнено автором

(пестицидів), що обумовить зниження врожайності, оскільки аналогічні препарати дорожчі чи недоступні;

– дефіцит фахівців у держорганах та на місцях, здатних працювати з європейським правом та процедурами моніторингу (зокрема в Державній службі України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (станом на 30.07.2026 р. вакантна посада головного спеціаліста Відділу з питань запобігання та виявлення корупції [14]);

– українські фермери змушені впроваджувати дорогі стандарти ЄС без доступу до прямих дотацій Спільної аграрної політики – САП (англ. *Common Agricultural Policy, CAP* – система субсидій, програм та правил, що регулює сільське господарство в усіх країнах Європейського Союзу) до моменту повного вступу.

Серед механізмів подолання гальмуючих чинників у процесах євроінтеграції та гармонізації стандартів доцільно виокремити механізм інституційної трансформації (реформа діяльності Держпродспожислужби відповідно до вимог вимогам Європейського агентства з безпеки харчових продуктів (англ. *Science, safe food, sustainability, EFSA*); створення платіжних агентств, які зможуть адмініструвати європейські фонди підтримки сільського розвитку.

Серед економічних механізмів подолання гальмуючих чинників у процесах євроінтеграції та гармонізації стандартів доцільно виокремити:

- пільгове кредитування «5–7–9%» з пріоритетним наданням кредитів проектам, що відповідають вимогам енергоефективності та екологічності;
- надання грантів на переробку, зокрема державну підтримку будівництва елеваторів та заводів із глибокої переробки для зменшення сировинного експорту.

Організаційно-правовим механізмом подолання гальмуючих чинників у процесах євроінтеграції та гармонізації стандартів має стати створення чіткого Календаря прийняття підзаконних актів (англ. *Legislative Alignment Plan, LPA*), задля запобігання появі декларативних норм, що не мають механізмів реалізації.

4. Висновки. Реалізація стратегічних пріоритетів державної аграрної політики опирається на взаємодоповнюваність кодифікованого законодав-

ства (Господарського, Податкового, Бюджетного та Земельного кодексів України) і спеціалізованих нормативно-правових актів. Закони України у сферах охорони прав на сорти рослин, плеємінної справи та насінництва формують юридичний фундамент для захисту інтелектуальної власності, стимулювання приватно-державного партнерства та просування селекційних досягнень. Формування засад збалансованого розвитку аграрного сектора України обумовлює необхідність поєднання фінансових механізмів (гранти, пільгове кредитування, венчурне фінансування) із податковими стимулами (прискорена амортизація, податкові кредити та пільги на НДДКР), як вирішальних чинників зниження ризикованості інноваційних проектів. Водночас з наявними позитивними тенденціями останніх років – успішне проходження двостороннього скринінгу, діджиталізацію через Державний аграрний реєстр (як основу для майбутнього впровадження системи IACS), перехід на електронну фітосанітарну сертифікацію та закріплення оновленого безмитного торговельного режиму – гальмуючими чинниками ефективності аграрних виробників є значна фінансова вартість «зеленого переходу» (до 2,5 млрд євро на рік), кадровий дефіцит у публічному секторі та обмежений доступ вітчизняних фермерів до дотацій Спільної аграрної політики.

З метою подолання цих перепон та формування засад стійкого збалансованого розвитку аграрного сектора економіки України потрібно імплементувати системний комплекс інституційних, економічних та організаційно-правових механізмів, спрямованих на адаптацію регуляторного середовища до вимог Спільної аграрної політики ЄС, диверсифікацію джерел фінансового забезпечення «зеленого переходу» та зміцнення кадрового потенціалу органів публічного управління.

Конфлікт інтересів. Відсутній.

Фінансування. Дослідження проводилося без фінансової підтримки.

Доступність даних. Рукопис не має пов'язаних даних.

Використання засобів штучного інтелекту. Авторка підтверджує, що не використовувала технології штучного інтелекту при створенні представленої роботи.

REFERENCES

1. Vdovenko, N., Kuksa, I., Iljin, V., & Sakhatyskiy, M. (2022). Innovatsiina stratehiia formuvannia bezpekovoi systemy upravlinnia innovatsiinym rozvytkom ahroprodovolchoi sfery v umovakh didzhytalizatsii [Innovative strategy for forming a security system for managing the innovative development of the agri-food sector in the context of digitalization]. *Scientific Notes of Lviv University of Business and*

- Law. Economic Series. Law Series*, (35), 273–279. Retrieved from: https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/28352/1/%D0%A4%D0%A0%D0%92_5_2022-26-33.pdf.
2. Reshetnikov, V. V. (2025). Zelena transformatsiia aharnoho sektoru Ukrainy iak sfery publichnoho administruvannya v umovakh yevropeiskoi intehtratsii [Green transformation of the agricultural sector of Ukraine as a sphere of public administration in the conditions of European integration]. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava* [Scientific Bulletin of Public and Private Law], (6), 118–122. <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2025.6.19>.
 3. Ivanova, V. (2024). Natsionalna innovatsiina sistema yak ob'ekt zakonodavchoho rehuliuвання [National innovation system as an object of legislative regulation]. *Juridical Scientific Electronic Journal*, (1), 182–186. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-1/39>.
 4. But-Husaim, O. H. (2024). Innovatsiinyi rozvytok biznes-struktur [Innovative development of business structures]. *Business Inform*, (2), 72–81. Retrieved from: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-2_0-pages-72_81.pdf.
 5. Blahun, S., Ivasyshyn, M., & Ponypoliak, I. (2025). Innovatsiina skladova potentsialu rozvytku rehioniv Ukrainy [Innovative component of the potential of development of regions of Ukraine]. *Economy and Society*, (74). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-12>.
 6. Verkhovna Rada of Ukraine. (2003). *Hospodarskyi kodeks Ukrainy* [Economic Code of Ukraine] (Law № 436-IV). Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, № 18, 19-20, 21-22, Art. 144. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
 7. Verkhovna Rada of Ukraine. (2003). *Tsyvilnyi kodeks Ukrainy* [Civil Code of Ukraine] (Law № 435-IV). Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, № 40-44, Art. 356. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
 8. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010). *Biudzhetni kodeks Ukrainy* [Budget Code of Ukraine] (Law № 2456-VI). Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, № 50-51, Art. 572. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
 9. Verkhovna Rada of Ukraine. (2002). *Pro innovatsiinu diialnist* [On Innovation Activity] (Law № 40-IV). Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, № 36, Art. 266. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
 10. Verkhovna Rada of Ukraine. (1993). *Zakon Ukrainy «Pro okhoronu prav na sorty rosllyn»* [Law of Ukraine «On the Protection of Rights to Plant Varieties»] (Law No. 3116-XII, April 21, 1993). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 21, Art. 218. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12>.
 11. Verkhovna Rada of Ukraine. (1993). *Zakon Ukrainy «Pro pleminnu spravu u tvarynnystvi»* [Law of Ukraine «On Livestock Breeding»] (Law No. 3691-XII, December 15, 1993). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 2, Art. 7. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3691-12>.
 12. Verkhovna Rada of Ukraine. (2002). *Zakon Ukrainy «Pro nasiinnia i sadyvnyi material»* [Law of Ukraine «On Seeds and Planting Material»] (Law No. 411-IV, December 26, 2002). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 13, Art. 92. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-15>.
 13. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2024, November 15). *Stratehiia rozvytku silskoho hospodarstva ta silskykh terytorii v Ukraini na mezhakh period do 2030 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15 lystopada 2024 r. No. 1163-r* [Strategy for the development of agriculture and rural areas in Ukraine for the period until 2030: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 15, 2024 No. 1163-r]. Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2024-%D1%80>.
 14. State Service of Ukraine on Food Safety and Consumer Protection. (2026). *Vacancies*. Retrieved from: <https://dpss.gov.ua/sluzhba/kadrovapolitika/vakansiyi>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Дяченко Наталія Павлівна

кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри кібербезпеки, інформаційних
технологій та економіки, Київський університет
інтелектуальної власності
e-mail: n.diachenko33@gmail.com
ORCID: 0000-0002-4306-7665

Natalia Diachenko

Candidate of Sciences in Public Administration,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department of
Cybersecurity, IT and Economics,
Kyiv University of Intellectual Property and Law

Дата надходження статті: 15.05.2026

Дата надходження виправленої версії статті: 26.06.2026

Дата прийняття статті: 22.07.2026

Дата публікації статті: 16.09.2026